Bonoda İmza Kaşenin Üstünde mi?

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	17.09.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/791	2025/539	TTK 776, TTK 372, TTK 629, İİK 169/a, İİK 170/a

ÖZET

Bonoda tek imza dava dışı şirketin kaşesi üzerinde olup borçlu şirketin kaşesine taşmıştır. İki şirketin yetkilisi aynı kişidir. HGK, imzanın unvan ya da kaşe üzerinde olmasının şart olmadığını, metni kapsayan yetkili imzasının borçlu şirketi bağladığını kabul ederek direnme kararını bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/bonoda-imzanin-sirket-kasesi-uzerinde-olmasi-gerekmez-hgk-2025-539/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/791 E. , 2025/539 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1608 E., 2024/2017 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 21.02.2024 tarihli ve

2023/4799 Esas, 2024/1568 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki borca itiraz isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince itirazın reddine karar verilmiştir.

Kararın borçlu vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle borca itirazın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı alacaklı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı alacaklı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. TALEP

Borçlu vekili; alacaklı vekili tarafından müvekkili aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte ödeme emrinin usulsüz tebliğ edildiğini, takibe dayanak senette keşidecinin imzası olmadığından senedin kambiyo vasfının bulunmadığını, takip dayanağı senedin sol altta ödeyecek kısmında müvekkili şirketin kaşesinin yer aldığını ancak bu kaşe üzerinde herhangi bir imza bulunmadığını, senedin sağ alt kısmında ise ... Plastik Kimya Tarım San. ve Tic. Ltd. Şti'nin, onun altında ise yine müvekkili şirketin kaşesinin bulunduğunu, senedin sağ alt bölümünde ... Plastik Kimya Tarım San. ve Tic. Ltd. Şti'nin kaşesi üzerinde atılı bir imza bulunduğunu, müvekkili şirketin kaşesinin senede sonradan atılmış olduğunu, senetteki imza müvekkili şirketin kaşesine de bir miktar taşmış ise de bu imzanın kaşesi üzerinde bulunduğu şirketi temsilen atıldığının kabul edilmesi gerektiğini, ayrıca senetteki imzanın müvekkili şirket yetkilisi ...'na ait olmadığını ileri sürerek usulsüz tebliğ şikâyetinin kabulü ile ödeme emri tebliğ tarihinin 05.05.2021 olarak düzeltilmesine, senedin kambiyo vasfına haiz olmadığından takibin iptaline, aksi hâlde imza itirazının incelenerek imzaya itirazın kabulüne, alacaklının takip konusu alacağın %20'sinden az olmamak üzere tazminata ve alacağın %10'u oranında para cezasına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı vekili; ödeme emrinin usulüne uygun tebliğ edildiğini, borçlunun iddialarının genel mahkemede yargılamayı gerektirdiğini, İstanbul Anadolu 5. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2021/312 Esas sayılı dosyasında menfi tespit davası açıldığını, senet metninin borçlu kısmında ... Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şti'nin kaşesinin bulunduğunu, aynı kaşenin senedin üzerinde ikinci kez vurulmak suretiyle kaşe üzerine imza atıldığını, imzanın düzenleyeni temsilen ve düzenleyen ... Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şti. kaşesi üzerine de gelecek şekilde atıldığını belirterek itirazın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 16.12.2021 tarihli ve 2021/251 Esas, 2021/1035 Karar sayılı kararı ile; ödeme emri tebliğ işleminin 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/1 ve 23/7. maddeleri ile Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 30 ve 35. maddeleri uyarınca usulsüz 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 776/(1)-g maddesi gereğince takip konusu belgenin kambiyo vasfını taşıması için "senedi düzenleyenin imzasını" ihtiva etmesinin zorunlu olduğu, belirtilen maddede sorumluluk için sadece imzadan söz edildiği, birden fazla imzanın bulunmasının koşul olarak kabul edilmediği, bononun kambiyo senedi vasfı taşıyabilmesi için TTK'nın 776. maddesi uyarınca düzenleyenin imzasının bulunması yeterli olup bu imzanın düzenleyen şirket unvanı ya da kaşesi üzerine atılmasının gerekmediği, takip dayanağı senedin ödeyecek kısmında borçlu şirketin ve ... Plastik Kimya Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti'nin kaşelerinin bulunduğu, İstanbul Ticaret Sicil

Müdürlüğünün cevabi yazılarına göre her keşide tarihinde iki şirketin de yetkilisinin ... olduğu, atılan imzanın bononun alt kısmında ve metni kapsar biçimde atıldığı, bu nedenle senedin kambiyo vasfının bulunduğu, 11.10.2021 tarihli bilirkişi raporunda inceleme konusu senedin sağ alt tarafında basılı bulunan ... Plastik Kimya Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ile ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti. ibarelerinden oluşan kaşe izleri üzerindeki bir adet borçlu imzasının mevcut mukayese imzalarına atfen ...'nun eli ürünü olduğu bildirildiğinden imzaya itirazının reddinin gerektiği, şirket kaşesinin sonradan senede eklendiği iddiasının genel mahkemede değerlendirilebilecek bir husus olup dar yetkili icra mahkemesince kaşenin sahte olup olmadığı hususunda inceleme yapılamayacağı, borca itiraz yönünden 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 169/a maddesinde belirtilen nitelikte belge sunulmadığı gerekçesiyle istemin kısmen kabulüne ve ödeme emri tebliğ tarihinin öğrenme tarihi olan 05.05.2021 olarak düzeltilmesine, kambiyo vasfına yönelik şikâyetin, imzaya itirazın ve fazlaya ilişkin istemlerinin reddine, koşulları oluşmadığından tazminat taleplerinin de reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 29.03.2023 tarihli ve 2022/658 Esas, 2023/1286 Karar sayılı kararı ile; bonoda tanzim edenin imzasının bulunması zorunlu unsur olup bu imzanın senedin neresine atılacağı konusunda TTK'da açık bir düzenleme bulunmadığı, imzanın senedin altına ve senet metnini kapsar şekilde atılmasının zorunlu ve yeterli olduğu, takibe konu senette ... Plastik Kimya Tarım San. ve Tic. Ltd. Şti'nin kaşesi üzerinde yer alan imzanın alt kısımdaki üçte birlik kısmının hemen altında yer alan ... Kimya Sanayi ve İnş. Tic. Ltd. Şti'nin kaşesi üzerine taştığı, kaşenin dışında tamamen diğer kaşenin üzerine veya açığa atılmış bir imza bulunmadığı için bu imzanın keşideci dava dışı şirkete ait olduğu, takip dayanağı bonoda düzenleme tarihi ve yerinin yazıldığı bölümün alt kısmında bir adet dava dışı şirket kaşesinin üstüne atılan imzanın bono metnini kapsadığı, itiraz eden şirketin avalist sıfatıyla da sorumluluğunun bulunmadığı, borçlunun bu senetten dolayı alacaklıya borçlu olmadığı gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle şikâyetin kabulüne ve ödeme emri tebliğ tarihinin öğrenme tarihi olan 05.05.2021 olarak düzeltilmesine, borca itirazının kabulüne, İİK'nın 169/a-5. maddesi gereğince borçlu aleyhine başlatılan takibin durdurulmasına, yasal şartları oluşmadığından tazminat isteminin reddine gerekçe yönünden oy çokluğuyla karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte, borçlu ... Kimya ... Ltd. Şti.'nin icra mahkemesine başvurusunda, ödeme emri tebliğ işleminin usulsüz olduğuna yönelik şikayetinin yanı sıra takibe konu bonoda keşideci şirket kaşesi üzerinde imza bulunmadığından senedin kambiyo vasfında olmadığını ve bonodaki imzanın şirket yetkilisine ait olmadığını ileri sürerek takibin iptalini istediği, İlk Derece Mahkemesince, usulsüz tebligat şikayetinin kabulü ile ödeme emri tebliğ tarihinin 05.05.2021 olarak düzeltilmesine; senedin ödeyecek kısmında ... Kimya ... Ltd. Şti. ile dava dışı ... Plastik ... Ltd. Şti.'nin kaşesinin bulunduğu, keşide tarihinde her iki şirketin yetkilisinin de ... olduğu ve bilirkişi incelemesinde imzanın şirket yetkilisine ait olduğunun tespit edildiği gerekçesi ile kambiyo vasfına yönelik şikayetin, borca ve imzaya itirazın reddine karar verildiği, bu kararın borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, şirket yetkilisi tarafından atılan imzanın üçte birlik kısmının dava dışı keşideci ... Plastik ... Ltd. Şti'nin kaşesi üzerinde olduğu, buna göre ... Kimya ... Ltd. Şti'nin aval veren sıfatıyla da sorumlu olmadığı gerekçesi ile istinaf başvurusunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına, ödeme emri tebliğ tarihinin 05.05.2021 olarak düzeltilmesine, borca itirazın kabulü ile borçlu hakkında başlatılan takibin İİK'nın 169/a-5 maddesi gereğince durdurulmasına, yasal şartları oluşmadığından tazminat isteminin reddine karar verildiği, kararın alacaklı tarafça temyiz edildiği anlaşılmıştır.

6102 sayılı TTK'nın 776/(1)-g maddesi gereğince, takip konusu belgenin kambiyo vasfını taşıyabilmesi için "senedi düzenleyenin imzasını" ihtiva etmesi zorunludur. Anılan maddede sorumluluk için sadece imzadan söz edilmiş, birden fazla imzanın bulunması koşul olarak kabul edilmemiştir. Öte yandan, bononun düzenleyen bölümünde kaşesi bulunan şirketin, bonodan dolayı sorumlu olabilmesi için düzenleyenin imzasının bulunması yeterli olup, bu imzanın, düzenleyen şirket unvanı ya da kaşesi üzerine atılması gerekmez. Düzenleyenin imzasının, bononun alt kısmında ve metni kapsar biçimde olması kafidir.

Somut olayda, takibin dayanağı olan bononun ödeyecek kısmında ... Kimya ... Ltd. Şti.'nin kaşesinin, sağ alt kısmında ise ... Kimya ... Ltd. Şti. kaşesi ile dava dışı ... Plastik ... Ltd. Şti. kaşesinin bulunduğu, bononun her iki şirketin de yetkilisi olan ... tarafından imzalandığı, alacaklı ciranta ... tarafından senet lehtarı ile ... Kimya ... Ltd. Şti. aleyhine takip başlatıldığı görülmektedir. Şu hale göre, takip borçlusu ... Kimya ... Ltd. Şti'nin takibe konu bononun keşidecisi olduğu ve tanzim tarihinde şirket yetkilisi olan ... tarafından imzalandığı anlaşıldığından, alacaklı tarafından borçlu şirket aleyhine takip başlatılmasında usul ve yasaya uymayan bir yön yoktur.

O halde Bölge Adliye Mahkemesince, açıklanan gerekçe ile borca itirazın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir ..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesi tekrar edilmek suretiyle gerekçe yönünden oy çokluğuyla direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Alacaklı vekili; bononun kambiyo senedi vasfı taşıyabilmesi için düzenleyenin imzasının bulunmasının yeterli olup bu imzanın düzenleyen şirket unvanı ya da kaşesi üzerine atılması gerekmediğini, bonodaki imzanın keşideci şirket ve dava dışı şirketi de kapsar şekilde her iki şirketin de yetkilisi tarafından atıldığını, şirketin borçtan sorumlu olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe karşı ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti'nin borca itirazının kabulünün gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. İİK'nın 169 ve 169/a maddeleri.

2. TTK'nın 372 ve 776/1-g maddeleri

2. Değerlendirme

1. İİK'nın 168/3 ve 170/a-1. maddelerine göre kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte borçlu ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş gün içinde icra mahkemesine başvurarak takibe dayanak senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığını ileri sürerek takibin iptalini talep edebilir. İİK'nın 170/a-2. maddesine göre süresinde yapılmak kaydıyla borçlu tarafından başka bir şikâyet veya itirazda bulunulması ile bu husus icra mahkemesince kendiliğinden ve öncelikle dikkate alınır. Bu inceleme sonucunda icra mahkemesi takip dayanağı senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığı kanısına varır ise icra takibinin iptaline karar verir. Ancak İİK'nın 170/a maddesinin son fıkrasına göre her ne suretle olursa olsun imza inkârı itirazı geri alınmış veya borç kısmen veya tamamen kabul edilmiş ise bu madde hükmü uygulanmaz.

2. Diğer taraftan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte borca itirazın düzenlendiği İİK'nın"İtirazın incelenmesi" başlıklı 169/a-1 maddesi "İcra mahkemesi hâkimi, itiraz sebeplerinin tahkiki için iki tarafı en geç otuz gün içinde duruşmaya çağırır. Hâkim, duruşma sonucunda borcun olmadığının veya itfa veya imhal edildiğinin resmî veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile ispatı hâlinde itirazı kabul eder. İcra mahkemesi hâkimi yetki itirazının incelenmesinde taraflar gelmese de gereken kararı verir" hükmünü içermektedir.

3. Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte ödeme emrine itiraz icra mahkemesine yapılır. Borçlunun icra mahkemesine yaptığı itiraz, borçlunun borcu olup olmadığının ilâmsız icra

prosedürü içinde tespit edilmesine yarayan bir yoldur. İmzaya itiraz dışındaki bütün itirazlara borca itiraz denir; borcun mevcut olmadığı, ödendiği, ertelendiği, zamanaşımına uğradığı, takas, faiz oranına itiraz, yetki itirazı gibi (doktrindeki bir esere atıf).

4. İİK'nın "Takibin kabulü şartları" kenar başlıklı 167/1. maddesine göre alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip yapabilmesi için alacağının mutlaka bir kambiyo senedine bağlı olması gerekir. Bu bağlamda TTK'nın 776. maddesinde bononun zorunlu ve geçerliliğini etkileyecek olan zorunlu unsurlar sayılmış olup zorunlu unsurlardan birini içermeyen bir senet bono sayılmaz.

5. TTK'nın 776/1-g maddesi uyarınca bononun "düzenleyenin imzasını" içermesi zorunludur. Düzenleyenin imzasının nereye atılması gerektiği Kanun'da açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte imzanın bono metnini kapsayacak şekilde senedin altına atılması gerekir. Senedi düzenleyen kişinin, senedin metnini kapsayacak şekilde atacağı tek imza, düzenleyeni o senet dolayısıyla sorumluluk altına sokar.

6. Ticaret şirketleri adına bir bono düzenlenebilmesi ve bunun şirketi bağlayabilmesi için senedin düzenlenme tarihinde yetkili olan organı veya yetkili temsilcisi tarafından, şirketin ticaret unvanı kullanılarak (TTK md. 39/1) imzalanması gerekir. Ticaret şirketleri adına düzenlenen senetlerde, şirketin bu senet dolayısıyla borç altına girebilmesi için ticaret unvanına yer verilmesi şart olmakla birlikte, bu şartın yerine getirildiği ve senedin de ticaret şirketinin yetkili olan organı veya yetkili temsilcisi tarafından imzalandığı hâlde bu senet dolayısıyla şirket sorumlu olur.

7. Bu aşamada belirtmek gerekir ki bononun limited şirket (TTK md. 573) tarafından düzenlenmesi hâlinde TTK'nın 629. maddesi gereğince kıyas yoluyla uygulanması gereken aynı Kanun'un 372/1. maddesi "Şirket adına imza yetkisini haiz kişiler şirketin unvanı altında imza atarlar. 40 ıncı maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır." hükmünü içermektedir. Bu hükümde sorumluluk için düzenleyen şirketin unvanı ya da kaşesi üzerinde imzanın bulunmasının koşul olarak öngörülmediği anlaşılmaktadır.

8. Somut olayda ise; alacaklı vekili tarafından borçlular ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti. ve ... aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe karşı borçlu ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti. vekilinin icra mahkemesine başvurarak senette düzenleyenin imzası olmadığından kambiyo vasfının bulunmadığını, senette müvekkili şirketin kaşesi üzerinde imza bulunmadığını, senetteki imza müvekkili şirketin kaşesine de bir miktar taşmış ise de bu imzanın kaşesi üzerinde bulunduğu şirketi temsilen atıldığının kabul edilmesi gerektiğini, ayrıca senetteki imzanın müvekkili şirket yetkilisi ...'na ait olmadığını ileri sürerek takibin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

9. Takibe dayanak senedin incelenmesinde; senedin sol tarafında ödeyecek kısmında ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti'nin kaşesinin, sağ alt kısmında ise ... Plastik Kimya Tarım San. ve Tic. Ltd. Şti'nin kaşesinin ve altında da yine ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti'nin kaşesinin bulunduğu ve senet üzerinde tek bir imza olduğu görülmektedir.

10. Ticaret sicil kayıtlarına göre senedin düzenleme tarihinde ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti. ile ... Plastik Kimya Tarım San. ve Tic. Ltd. Şti'nin yetkili temsilcisi ...'dur. İcra mahkemesince alınan 11.10.2021 tarihli bilirkişi raporunda senette bulunan bir adet imzanın ...'nun eli ürünü olduğu tespit edilmiştir.

11. Senet her iki şirketin de yetkilisi olan ... tarafından senet metnini kapsayacak şekilde imzalanmıştır. Sorumluluk için şirketin temsilcisi tarafından atılan imzanın, şirketin unvanı ya da kaşesi üzerinde bulunması zorunlu değildir. Bu nedenle senedi düzenleyenin ... Kimya Sanayi ve İnşaat Ticaret Ltd. Şti. olduğunun ve bu senetten dolayı sorumluluğunun bulunduğunun kabulü gerekir.

12. Hâl böyle olunca, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

13. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373/2. maddesi uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.09.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.